

Ковбаса М.В., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

**ОСОБЛИВОСТІ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ:
ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ З РОЗКРИТТЯ
ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНОЇ ГРУПИ ЧИ
ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ**

В нашому законодавстві, а особливо у кримінальному процесі беруть участь велика кількість осіб. Кожний з них виконує певну роль та має значення при розслідуванні кримінальних проваджень. Кримінальні правопорушення скоєні у складі організованих злочинних груп або злочинних організацій, завжди приділяли багато уваги, обґрунтоуючи тим, що велика складність та багатоепізодність є наймовірно складним при розслідуванні таких кримінальних правопорушень. І саме учасники таких груп чи організацій у більшості випадків здійснюють тяжкі та особливо тяжкі злочини.

Одним із видів негласних слідчих (розшукових) дій, який є найбільш ефективним у протидії з організованою злочинністю, зазначений в ст. 272 Кримінального процесуального кодексу України «Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації».

У спеціальній літературі зустрічаються дуже багато думок і суперечностей з приводу зазначеної теми. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованих груп чи злочинної організації є і була предметом дослідження багатьох досвідчених науковців, зокрема Г. М. Бірюкова, Л.Ф. Гули, О.О. Дульського, В.А. Некрасова, Д.Й. Никифорчука, С.І. Ніколаюка, Є.Д. Скуліша, М.А. Погорецького, С.І. Пічкурєнка, О.Г. Цветкова, В.М. Цимбалюка та інших.

При розслідуванні кримінальних правопорушень пов'язаних з діяльністю організованих злочинних груп чи злочинних організацій є багато особливостей які значно ускладнюють їх розкриття, а саме це пов'язано з тим, що організовані злочинні групи мають складну структуру, суворий розподіл функцій між їх членами організації та велику кількість учасників. Погорецький М.А. зазначає, що відповідно до чинного КПК України

основним засобом негласного отримання доказів на стадіях кримінального процесу є негласні слідчі (розшукові) дії. Завдяки таким діям розкриваються та розслідуються понад 85% тяжких і особливо тяжких злочинів, а вчинених в умовах неочевидності, організованими злочинними групами, проти основ національної безпеки – 100% злочинів [1].

Діяльність організованих груп чи злочинної організації спрямована, як правило, на довгий і складний період, систематичне вчинення злочинів. Злочинці готуються до кожного злочину дуже ретельно і планують кожний свій крок, розглядають декілька варіантів розвинутої ситуації та шляхів для втечі з місця події. На сьогоднішній день організовані групи мають багато можливостей це пов'язано з зв'язками з корумпованими працівниками поліції і не тільки, а також значною кількістю грошей, що дуже поліпшує вчинення ними планованого злочинного умислу.

Фактичною підставою проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії є наявність відомостей у слідчого або прокурора про те, що в організованій групі чи злочинній організації вчинено або готується вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. У такому разі керівник органу досудового розслідування або прокурор вирішує питання про доцільність проведення виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності. У постанові в такому разі, крім загальних відомостей, передбачених КПК України, зазначається обґрунтування меж спеціального завдання, а також використання спеціальних несправжніх (імітаційних) засобів. Процесуальною підставою проведення зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії є:

1) постанова слідчого, погоджена з керівником органу досудового розслідування;

2) постанова прокурора[2].

Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації полягає в організації слідчим і оперативним підрозділом введення уповноваженої ними особи, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, в організовану групу чи злочинну організацію під легендою прикриття для отримання речей і документів, відомостей про її структуру, способи і методи злочинної діяльності, які мають значення для розслідування злочину або злочинів, які вчиняються цими групами. Зміст цієї негласної слідчої (розшукової) дії полягає у комплексі заходів, спрямованих на впровадження співробітника уповноваженого органу або особи, яка конфіденційно з ним співпрацює, в організовану групу або злочинну організацію з метою виявлення, попередження чи розкриття їх злочинної діяльності[3].

Отже, можна зробити висновок, що виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованих груп є дуже ефективним засобом боротьби з організованою злочинністю. Але в свою чергу для тих осіб, що залучені для виконання спеціального завдання, забезпечення

особистої безпеки є необхідною складовою дотримання конституційних прав людини.

1. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні / М.А. Погорецький // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ, – 2013. – № 1. – С. 270–276.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: офіц. веб-портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 URL: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12/page>

Коломоєць А.В., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Перелік негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених гл. 21 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та Інструкцією про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій і використання їх результатів у кримінальному провадженні, є вичерпним. Серед досліджуваних дій до таких, що пов'язані з втручанням у приватне спілкування, згідно з параграфом 2 гл.21 КПК України, віднесено аудіо- та відеоконтроль особи (ст.260), накладення арешту на кореспонденцію (ст.261), огляд і виїмку кореспонденції (ст.262), зняття інформації з транспортних